

Available online at <http://dergipark.gov.tr/iujad>
Inonu University Journal of Art and Design
Faculty Homepage: <http://www.inonu.edu.tr/tr/gsf>

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Etkinliklerine Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi

Research Of Preschool Teachers' Points Of View About Visual Arts Activities

Derya ŞAHİN^{a,*}

İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğt. Bölümü, Resim-iş Öğrt. A.B.D. Malatya, 44210, Türkiye.

Article history: Received 18-01-2020 / Accepted 23-06-2020

ÖZET ABSTRACT

Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri arasında, çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal yönden gelişimlerini sağlamak yer almaktadır. Okul öncesi dönemde çocuğun çok yönlü gelişmesinde önemli katkıları olan uygulamalardan biri de sanat etkinlikleridir. Okul öncesinde sanat etkinlikleri çocukların kendilerini ifade edebilecekleri, dünyayı kavrayabilecekleri, ruhsal gereksinimlerini karşılayabilecekleri, kendilerini keşfedebilecekleri verimli ortamlar yaratmaktadır. Bu ortamların hazırlanmasında okul öncesi öğretmenlerinin rolü de büyüktür. Öğretmenlerin bilinçli, planlı ve programlı bir şekilde hareket etmesi önem taşımaktadır.

Bu çalışmada öncelikle okul öncesi sanat eğitiminin önemine değinilmiş ve okul öncesi öğretmenlerinin görsel sanat etkinliklerine yönelik görüşlerinin neler olduğu belirlenmeye çalışılmıştır. Çalışma nitel araştırma tekniklerine bağlı kalınarak yürütülmüştür.

Araştırmaya, 2019-2020 eğitim öğretim yılı içinde Malatya merkezde görev yapan 23 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Öğretmenlerle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler nitel veri analizi ile yorumlanmıştır.

Araştırma verilerine göre; öğretmenlerin çoğunun lisans eğitimleri boyunca sanat eğitimi dersleri aldıkları fakat bu dersleri yeterli bulmadıkları; okul öncesi dönemde sanatsal etkinlikleri önemli bulup derslerinde sanat çalışmalarına sıklıkla yer verdikleri, çoğunun derslerde hazır boyama kitaplarını kullanmadıklarını belirtmesine rağmen sanat etkinlikleri olarak en fazla kesme-yapıştırma (kolaj) çalışmalarına ya da fotokopi veya teksir sayfalarını boyama etkinliklerine yer verdikleri; konu veya malzeme kısıtlaması olmadan çocukların serbest olarak yaptıkları resim çalışmalarının en yaratıcı çalışmalar olduğunu düşündükleri ve sanat çalışmalarında gösterip-yaptırma yöntemini sıklıkla kullandıkları görülmüştür.

To enable children to develop physically, intellectually and socially take place among the aims and targets of the preschool education. One of the practice which has significant effects in well rounded development of children during the preschool period is art activities. Art activities in preschool education create productive settings where the children are able to express themselves, apprehend the outer World, meet their spiritual needs and discover themselves. The role of the preschool teacher during the preparation of these settings is significant. Teachers' being aware, planned and scheduled in their classes is important.

The importance of the art education in preschool is primarily dealt with in this research and the points of view of the preschool teachers about visual art activities are tried to be determined. The research were carried out by following the qualitative research techniques.

23 preschool teachers who work in Malatya have taken part in this research in the 2019-2020 education year. Half structured interviews have been made with the teachers. The data which was derived from the interviews have been interpreted via qualitative data analysis.

It has come out according to the research data that most of the teachers have taken art education lectures during their undergraduate education but they do not think that those lectures are enough, they find artistic activities important during the preschool period and they carry out art work in their classes very often, though most of them state that they do not use painting books; they mostly carry out cut-paste (collage) activities or painting the photocopy pages or manifold paper activities, they think the painting activities which the children make freely without subject or material limit are the most creative work and that it has been seen that they frequently use the show-make method in art work.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi Eğitim, Görsel Sanatlar Etkinlikleri, Öğretmen

Keywords: Preschool Education, Visual Arts Activities, Teacher

1. GİRİŞ

Sağlıklı bir toplumun temelini oluşturan, kişiliğin oluşmaya başladığı okul öncesi eğitim dönemi, çocukların bedensel, bilişsel, duygusal, sosyal ve kültürel gelişimlerini destekleyen kapsamlı bir eğitim ortamı hazırlamaktadır.

Okul öncesi dönemde çocuğun çok yönlü gelişmesinde önemli katkıları olan alanlardan biri de sanat etkinlikleridir. Okul öncesinde sanat etkinlikleri çocukların kendilerini ifade edebilecekleri, dünyayı kavrayabilecekleri, ruhsal gereksinimlerini karşılayabilecekleri en önemlisi de kendilerini keşfedebilecekleri verimli ortamlar yaratmaktadır.

Okul öncesi sanat etkinlikleri, çocukları eğlendiren, eğlendirirken de sosyal, psikomotor, duygusal, zihinsel, fiziksel ve her türlü gelişimlerini destekleyen yaratıcı faaliyetlerdir.

Almanya'da 1830'lu yılların sonuna doğru çocukları ilk sanatsal etkinliklerle tanıştıran Froebel; anaokulunun kurucusu Friedrich Froebel, sanatı eğitim programına almış ve "görevler" olarak isimlendirilen etkinliklerde, hamurla çalışma, boyalarla resim yapma, kâğıt katlama, nakış, dokuma vb. çalışmalara yer vermiştir (Ulutaş ve Ersoy, 2004: 1).

Çocukların hem insan yapımı hem de doğal nesnelere çalışmasını sağlamak, sanat materyallerini kullanarak bireysel fikirlerini ve duygularını ifade etmelerine fırsat vermek, estetik duygusunu ve yaratıcılıklarını geliştirmek, çizgiyi, biçimi, rengi ve dokunuşu öğrenebilmeleri için ortam yaratmak, sanat çalışmaları boyunca sanatsal ürünlere bakmalarını, bunlar hakkında bir şeyler öğrenmelerini ve tartışmalarını sağlamak sanat eğitiminin amaçları arasında yer almaktadır (Miller 1996'dan aktaran Ulutaş ve Ersoy, 2004: 3).

Okul öncesi dönemde sanatsal ortamların hazırlanmasında okul öncesi öğretmenlerinin rolü de büyüktür. Öğretmenlerin bilinçli, planlı ve programlı bir şekilde hareket etmesi önem taşımaktadır.

2. OKUL ÖNCESİ SANAT EĞİTİMİNİN ÖNEMİ

Dış etkenlere karşı açık olan meraklı okul öncesi dönem çocukları için sanat etkinlikleri kendilerini dışa vurmalarına imkan veren önemli bir ifade aracıdır.

Fox ve Schirrmacher 'ya göre (2018:169), sanat eğitimi çocuklara fayda sağlar çünkü; önsezi, akıl yürütme, hayal gücü ve kendini ifade etme ve iletişim becerilerini geliştirerek pek çok okur yazarlık türünü yavaş yavaş oluşturur, tüm gelişimi destekler.

Görsel sanatlar eğitimi çocukların dikkat ve motivasyonunu artırır, hedef belirleme, plan yapma, karar verme, organizasyon ve sonuca ulaşma becerilerini geliştirir. Kazanılmış olan bilgi ve deneyimler arasında bağlantı transferlerinin yapılmasını kolaylaştırır, böylelikle öğrenme ve kavramanın daha güçlü olmasını sağlar (Ulutaş ve Demiriz, 2015:12).

Okul öncesi dönemde sanat eğitimi uygun şekilde planlanıp uygulandığında, çocukların yaratıcılıklarını geliştiren büyük bir potansiyel olmaktadır. Duygularını sözcüklerle ifade edemeyen veya diğer alanlarda başarı gösteremeyen çocuklar için sanatsal etkinlikler kurtarıcı roller üstlenebilmektedir. Çocukları tanıma konusunda öğretmene ipuçları veren bu çalışmalar çocukların hayal dünyalarını geliştirmesinin yanı sıra el-göz koordinasyonunun gelişmesine de katkı sağlamaktadır. Ayrıca etkili sanatsal ortamların hazırlanmasıyla da; işbirliği, etkili konuşma, dinleme, başkasının çalışmasına saygı gösterme, empati kurma gibi beceriler de geliştirilebilir.

Ayrıca sanat etkinlikleri yoluyla bireylerin;

-Bağımsız eleştirel düşünebilme becerileri gelişebilir,

-Sanat yoluyla kazanmış oldukları bilgi, deneyim, beceri ve güven duygularının gelişmesiyle birlikte aşırı duygusal tepkilerini denetim altına alabilirler,

-Estetik değer taşıyan ürünleri fark edebilirler, sınıflandırabilirler, görüş sunabilirler,

-Sanatsal bilgi, beceri ve deneyimlerini sergileyerek özgüvenlerini kazanabilirler.

- Görsel algı, muhakeme ve kendilerine olan yüksek öz saygı ve güvenleri gelişebilir,
- Sorunlara karşı tepki ve duyarlılık gösterebilirler,

-Toplumsal değerleri tanıyabilirler, sorumluluk alabilirler (Artut, 2017: 34). Bütün bu olumlu kazanımlar sanat eğitimiyle desteklenmiş bir okul öncesi eğitim programının gerekliliğini vurgular niteliktedir.

Okul öncesi dönemde yapılan resim çalışmaları, çocuğun iç dünyasının anlaşılması ve onun çok yönlü gelişiminde önemli bir yere sahipken çocuk resimleri aynı zamanda çocuğun tanınmasında da araçsal bir işlev üstlenmektedir.

Goodenough (1954'den aktaran Kırışoğlu, 2005: 55)'a göre, bir yandan çocuk resimleri onların çok yönlü gelişimlerini gösteren belge olma özelliğini korurken bir yandan da ussal boyutta bir başka işlevin de göstergesi durumuna gelir; kavram elde etme. Çocuk resimleri onların zeka gelişimleri ve kavram kurmalarıyla ilgilidir. Belirli nesne grupları içinde ayrılıkları ve benzerliklerin farkında olan çocuk, yine nesnelerin ayrıntılarını, karakteristiklerini görebilirse ve bunu resimlerinde de çizebilirse, bu o nesneye ilişkin ne düzeyde bir kavram elde ettiğinin de bir sonucu sayılır. Bu açıdan bakıldığında çocuk resimleri çocuğun zeka düzeyini de göstermiş olur.

Gardner, erken çocukluk dönemini sanatsal anlatım bağlamında "yaratıcılığın altın çağı" olarak tanımlar. Davies (1997'den aktaran Kırışoğlu, 2014: 20), bir araştırmasında çocuklarda sanatsal gelişimi "U"biçiminde grafiklerle açıklar ve "U"nun iki ucundan ilkinde erken çocukluk dönemini, öteki ucuna sanatçıyı yerleştirir. Bu araştırmaya göre erken çocukluk döneminde 8 yaşına kadar çocuklar sanatçılarınkine benzer bir edim gücü sergilerler.

Ayrıca Kandinsky, Klee, Dubuffet gibi önemli sanatçılar için çocuk resimlerinin sonsuz bir esin kaynağı olduğu da bilinmektedir (Dilmaç, 2018: 177).

Çocuğun eğitimle ilk kez karşılaştığı okul öncesi dönemde sanatsal etkinlikler yoluyla yukarıda bahsedilen olumlu davranışların kazanılmasında ve verimli ortamların hazırlanmasında okul öncesi öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Öğretmenlerin bilinçli, planlı ve programlı bir şekilde hareket etmesi önem taşımaktadır.

San'a göre çocuklar kendilerini ifade etmeyi Dewey ve Holmes'in deyişiyle iç güdüsel bir davranışla istediklerine göre, içlerinden gelen bir gereksinimle, kendilerine öz, ünük mecazları kurarlar. Onun içindir ki, çocuklara ne gibi sanatsal etkinliklerde bulunacakları hakkında karar verme özgürlüğü bırakılmalıdır. Konu ve malzeme seçimi ve süreçler yönünden kendilerinin karar vermesine izin verilmelidir.

Eğitimci çocuğa, duyuları yoluyla nasıl yaşantı ve deneyler edinileceğini öğretebilmelidir. Bu konuda çocuğa yardımcı bir yol olmak üzere, Bingöl şöyle bir yöntem önermektedir: "Çocuk yapacak, siz soracaksınız, o açıklayacak. Arada unuttuğu yerler varsa ve bunlar konunun özü ile ilgili ise, çocuğun çevresini daha dikkatli incelemesini sağlamak için, onları sadece hatırlatmakla yetineceksiniz" (Yavuzer, 2017: 82).

Öğretmenin bir görevi de çocuklara yaratıcılıklarını geliştirecek ortam hazırlamaları ve çocuğun kendini özgürce ifade edebilmesi için cesaretlendirilmesidir.

Bu doğrultuda çocukların giderek daha çok yeni ve önemli şeyi algılayıp tanıma ve seçmelerine olanak tanınmalıdır. Bu bağlamda okul öncesi kurumlarında öğretmenle birlikte yapılacak gezilerin, gösterilerin, resimlerin ve anlatılan öykülerin önemi büyüktür. Uygulanan program bu evredeki çocuğun yaşantılarıyla, anlama, biçimlendirme ve oluşturma süreçleri arasındaki bağıntıları kuracak türden olmalıdır. Çocuğa planlama, karar verme ve değerlendirme fırsatı veren bir "etkin öğrenme yöntemi" olan High Scope programı buna uygun bir örnek teşkil etmektedir (Yavuzer, 2007: 84).

High Skope eğitim sistemi, 1962 yılında ABD de eğitimci David Weikart ve meslektaşları tarafından geliştirilen bir eğitim programıdır.

Bu eğitim yaklaşımı her çocuğu potansiyelinin en üst düzeyine çıkarmayı amaçlar. Çocukların içinde buldukları değişik gelişim seviyeleri ve öğrenme özelliklerine göre bireysel olarak

desteklenmelerini sağlar. Bu eğitim programı sanat öğretimiyle yakından ilişkilidir. Programın temel felsefesi ve yaklaşımları sanat öğretimi anlayışıyla bütünleşir. Bu programda çocuğun becerileri, ilgi alanları yakından izlenir, özel yetenek ve gereksinimleri göz önünde bulundurulur (Artut, 2017: 21).

Hem Montessori, hem de Piaget, somut malzemelerin fiziki eylemi desteklediğini söylerken, öğretmenlerin daha çok zihni faaliyetleri geliştirdiğini savunur. Piaget çocukların keşfetme özgürlüğüne sahip olması gerektiğini vurgular ve her bir nesnenin sadece keşfedildiği sürece değer kazandığını, gözlemlendiği sürece anlam bulduğunu söyler. Piaget de öğretmenlerin çocuklar için bir çevre yaratması gerektiğinin altını çizer; öğretmenlerin, çocukların malzemeleri nasıl kullandıklarını gözlemleyerek, bunların en iyi şekilde nasıl sunulması gerektiğini öğreneceğini savunur (Shabbar, 2001: 71).

Ayrıca Piaget, somut etkinlikler yapmanın, yaşayarak öğrenmenin sadece konuşma, okuma ve yazmaya dayalı eğitimden daha etkili olduğunu ifade etmektedir. Çocuğun çok yönlü gelişiminde etkisi büyük olan sanat etkinliklerinde çocuğun ilgi ve yetenekleri de göz ardı edilmemelidir. Öğretmenin sanat etkinlikleri yoluyla çocukla etkili iletişim kurabilmesi için; çocukların gelişim özelliklerini dikkate alarak etkinlikleri planlaması, ayrıca çocukları güdülemek, sanata duyarlılıklarını arttırmak, sanatçıları ve sanat yöntemlerini tanıtmak, yaratıcılıklarını geliştirebilmek için de yeterli bilgi, beceri ve yeterliliğe sahip olması gerekmektedir (Yeşilyaprak, 2002).

Çocukların özellikle erken çocukluk dönemlerinde yaratıcı özellikler gösterdikleri, dışarıdan öğretim anlamında herhangi bir etkinin bu yaratıcılığı ketleyeceği "doğalcı görüş"ün söylemleri arasında yer alır. "Çocuk sanatı" tanımı da modern sanatla birlikte gündeme gelen bu yaklaşımın bir sonucudur (Kırıçoğlu, 2014: 19).

Artut'a göre (2013: 218), çocuğun gelişim düzeyine uygun olmayan, ilgisini çekmeyen, tekdüze, rutin konularda çalışmaya zorlamak yaratıcılığı engelleyen öğretmen özellikleri arasında yer almaktadır.

Çocukların yoğun olan yaratıcılık ve estetik duygularının erken yıllarda desteklenmemesi ileriki yıllarda yaratıcı, üretken ve çevrelerindeki güzellikleri algılayan bireyler olmalarını da engelleyebilmektedir (Feeney ve Moravcik 1987'den aktaran Ulutaş ve Ersoy, 2004: 2).

Bu bağlamda çocukların yaratıcılıklarının desteklenmesi gereken okul öncesi dönemde, çalışma kitaplarının ve çocuklar için üzerinde kalıp şekilleri olan boyama kâğıtlarının okullarda maalesef yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir.

Boyama kitapları ve resimli çocuk kitaplarının yaratıcılığa ve çocuk resimlerine etkileri konusunda, görsel sanatlar eğitimcileri; çocuğun sanat eğitimine olumsuz yönde etkide bulunacağından, boyama kitaplarının çocuğa oldukça az verilmesi gerektiği ve boyama kitaplarının çocuğun yapısına ters olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca, boyama kitaplarının çocuğu kısıtladığı ve çocuğun yaratıcılığına engel olduğu pek çok araştırma tarafından ifade edilmektedir. Bu görüşlerin birleştikleri nokta, boyama kitaplarının kullanımının çocuğun çizgisel gelişimi ve yaratıcılığı açısından sakıncalı olduğudur (Karaca, 2011: 88).

Bu görüşü destekleyenler arasında yer alan Sedlak ve Sedlak (1985), çalışma kâğıtlarını, en yanlış kullanılan eğitici materyaller olarak belirtmiştir.

Lowenfeld'e göre (1982'den aktaran Karaca, 2011: 89-90), eğitici desteğinin az olmasına rağmen çalışma kâğıtları eğitimin ilk dönemlerinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Bunların içinde özellikle çocukların boyamaları için oluşturulan klişe resimler kullanılmaktadır. Okulöncesi ve ilköğretimin ilk sınıflarında olan çocuklar için, çalışma kâğıtları kullanmak eğitimsel bir zorunluluk olarak düşünülse de, bu yaş grubu çocuklarının kendi çizimlerini oluşturma güdüsüne sahip oldukları unutulmamalıdır.

Bu etkinliklerin sıklıkla tekrarlanması sonucunda çocukların sanatsal yaratıcılık yeteneklerine zarar verebileceği bir gerçektir.

"Boyama kitapları, hazır verilmiş resimlerin içinin çocuk tarafından boyandığı kitaplardır. Bu kitaplara sahip olan çocuk hazır nesnelere boyayacak, resmedilen nesnelere ve durumları

değişmez klişeler halinde algılayacak, dolayısıyla sanatsal yaratma, özgün olma heyecanını hiçbir zaman hissetmeyecektir. Boyama kitaplarının tümünden zararlı olduğunu düşünmemekle birlikte, çocuğun resim zevkinin gelişmesi açısından sınırlayıcı bir yanının da var olduğunu kabul etmek zorundayız. Çünkü, sonuç olarak boyama kitaplarındaki resimler ne bir öyküyü görsel olarak anlatan resimler ne de kendi başına anlatım amacı taşıyan resimlerdir. Yalnızca kalın dış çizgili, geniş boyama yüzeylerinden oluşmuş kitaplardır” (İlhan, 1990: 109).

Büyükışleyen’e göre (1975’den aktaran Cengiz,2001: 61); “Bir yerden bakılarak kopya edilen, boyatılan biçimler yaratma olayını tamamen engeller. Verilen bir modeli kopya ettirmek çocuğa bir şey kazandırmadığı gibi aksine zararlı bir yöntemdir. Konturları belli olan biçimleri boyattırmak (boyama kitapları vs.) hiçbir faydaya yönelmeyen zararlı itmelere”.

Cengiz’in (2001) araştırmasında; spontane resim yapan çocukların çizgi becerilerinin ve yaratıcılıklarının hazır materyale bakarak resim yapan çocuklara göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Çocukların kopya etmeleri için hazırlanan çalışma kitapları, çalışma sayfaları, boyama kitapları ve öğretmen yapımı sanatsal ürün modelleri özellikle altı yaşından küçük çocukların gelişimine uygun değildir (Bredenkamp ve Copple 1997’den aktaran Fox ve Schirrmacher, 2018: 196).

Cherry ve Nielsen de (1999’dan aktaran Fox ve Schirrmacher, 2018: 196), çocuklarla çalışırken model ve şekil kullanımından sakınılması gerektiğini savunur. Eğer sanat yaratıcı ifade ve estetik değerlerin gelişimi için bir araç olarak kullanılacak ise, çocukların öğretmen tarafından oluşturulan model ve şekli takip etmek zorunda bırakılmadan, sanat materyallerini kendi istedikleri şekilde kullanmalarının sağlanması gerektiğine inanır.

Moyer (1990’dan aktaran Fox ve Schirrmacher, 2018: 197) ise bir araştırmasında çocukların sanatsal gelişimine katkısı olmayacak uygulamaları tanımlamıştır. Bu uygulamalar çocuklara belirli renklerle boyamaları için üzeri önceden çizilmiş kâğıtların verilmesi, benzerlerinin üretilmesi için şekiller verilmesini, öğretmenin ortaya koyduğu modelin aynısının yapılmasını içermektedir.

Sonuç olarak öğretmen merkezli sanat etkinlikleri, hazır boyama kalıpları, kesin talimatlar ve sınırlı biçimler gerektirdiğinden, yaratıcı ifade becerilerini olumsuz yönde etkileyebileceği söylenebilir.

Sanat gibi gözükken sahte sanat çalışmaları yerine alternatif etkinlikler hazırlanmalıdır. Bunlar zaman ve planlama çerçevesinde, çocukların ilgisini çekebilecek, sanattaki çeşitliliğin fark edilebileceği türden etkinlikler olmasına dikkat edilmelidir.

Fox ve Schirrmacher (2018: 191), erken çocukluk dönemi sanat çalışmalarında olması gerekenleri şöyle sıralar: Çocukların kendilerini ifade etmelerine izin vermeli, sanatsal süreç ve ürün arasında ustaca kurgulanmış bir denge olmalı, açık uçlu olmalı ve çocukların yaratıcı olmasını sağlamalıdır. Ayrıca keşfetmeye ve deneyim edinmeye izin vermeli, etkin katılımı ve sürecin içinde sürekli olmayı sağlamalı, sürecin doğal akışı çocuğu motive etmelidir. Sanat çalışmaları tüm çocuklar tarafından yapılabilir olmalı, uygun sanat malzemeleri içermeli ve de gelişime uygun olmalıdır.

3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programlarında uyguladıkları görsel sanat etkinliklerinin neler olduğunu belirlemektir.

4. YÖNTEM

4.1. Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, özel bir konuda derinlemesine soru sorma, cevap eksik veya açık değil ise tekrar soru sorarak durumu daha açıklayıcı hale getirip cevapları tamamlama fırsatı sunma olarak tanımlanmaktadır (Çepni, 2010: 145).

4.2. Çalışma Grubu

Araştırmaya 2019-2020 öğretim yılı güz döneminde Malatya ili merkezde görev yapan 23 okul öncesi öğretmeni katılmıştır.

4.3. Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşme için araştırmacı tarafından görüşme formu oluşturulmuştur.

Görüşme formunda aşağıdaki sorular yer almıştır.

1-Eğitim programınızda hangi sıklıkla sanat çalışmalarına yer verirsiniz?

2-Eğitim programınızda hangi sanat çalışmalarına yer verirsiniz?

3- Uyguladığınız en yaratıcı sanat etkinliği sizce hangisidir?

4-Derslerinizde hazır boyama kitapları kullanıyor musunuz?

5-Sanat çalışmalarında hangi yöntem ve tekniği kullanıyorsunuz?

6-Okul öncesi dönemde sanatsal etkinliklerin önemli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?

7-Lisans eğitiminiz süresince sanat eğitimi dersleri aldınız mı?

8. Lisans eğitiminiz süresince aldığınız sanat eğitimi derslerin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?

4.4. Verilerin Toplanması

Araştırmada katılımcı olarak yer alan 23 okul öncesi öğretmenle görüşme yapılmıştır. Araştırmacı görüşmeler öncesinde öğretmenlere araştırmanın amacı açıklamış ve öğretmenlerin izniyle görüşmeler telefon yardımıyla kayıt altına alınmıştır.

4.5. Verilerin analizi

Görüşme formu ile toplanan veriler, telefon yardımıyla kayıt altına alınmış, içerik analizi yöntemiyle ayrı ayrı çözümlenmiştir. Buna göre, önce araştırma soruları ve araştırmanın kavramsal boyutundan yola çıkarak kategoriler oluşturulmuş, daha sonra hangi verinin hangi tema altında düzenleneceği belirlenmiştir. Ayrıca frekans değerlerine ve öğretmenlerin sorulara vermiş olduğu yanıtlara ilişkin doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

İçerik analizinde veriler dört aşamada analiz edilir: 1.Betimsel Analiz İçin Bir Çerçeve Oluşturma: Araştırma sorularından, araştırmanın kavramsal çerçevesinden ya da görüşme ve/veya gözlemlerde yer alan boyutlardan yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulur. Bu çerçeveye göre verilerin hangi temalar altında düzenleneceği ve sunulacağı belirlenir. 2.Tematik Çerçeveye Göre Verilerin İşlenmesi: Bu aşamada, daha önce oluşturulan çerçeveye göre elde edilen veriler okunur ve düzenlenir. Buna göre bazı veriler dışarıda kalabilir ya da önemli olmayabilir. Ayrıca bu aşamada, daha sonra sonuçlar yazılırken kullanılacak doğrudan alıntılar da seçilir. 3.Bulguların Tanımlanması: Düzenlenen veriler tanımlanır ve gerekli yerlerde doğrudan alıntılarla desteklenir. 4.Bulguların Yorumlanması: Tanımlanan bulguların açıklanması, ilişkilendirilmesi ve anlamlandırılması bu aşamada yapılır (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 228).

5. BULGULAR ve YORUMLANMASI

Araştırmada elde edilen bulgular görüşme formunda yer alan sorular doğrultusunda sıralanmıştır. Bu bölümde okul öncesi öğretmenlerinin sorulara vermiş olduğu yanıtlara ilişkin doğrudan alıntılara ve frekans değerlerine yer verilmiştir.

1-Öğretmenlerin eğitim programlarında sanat çalışmalarına hangi sıklıkla yer verdiklerine ilişkin bulgular

Araştırma kapsamındaki öğretmenlere "Eğitim programınızda hangi sıklıkla sanat çalışmalarına yer verirsiniz?" sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 1 'de sunulmuştur.

Tablo 1. Öğretmenlerin Eğitim Programlarında Sanat Çalışmalarına Yer Verme Sıklıklarına İlişkin Görüşleri

TEMA 1 Eğitim programınızda hangi sıklıkla sanat çalışmalarına yer verirsiniz?		
Alt Temalar	Her gün	Haftada iki- üç gün
f	18	5

Tablo 1'e göre; Öğretmenlerin eğitim programlarında sanat çalışmalarına yer verme sıklığına baktığımızda, 18 öğretmen sanat çalışmalarına her gün yer verdiğini, 5 öğretmen ise haftada iki veya üç gün yer verdiğini belirtmiştir. Buna göre öğretmenlerin sanat çalışmalarına sıklıkla yer verdiği anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmuştur.

"Hemen hemen her gün sanat çalışmaları yaptırırım"

"Genellikle haftada iki veya üç gün sanat çalışmalarına yer veririm"

2-Öğretmenlerin eğitim programlarındaki yer verdikleri sanat çalışmalarına ilişkin bulgular

Araştırma kapsamındaki öğretmenlere "Eğitim programınızda hangi sanat çalışmalarına yer verirsiniz?" sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 2 'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğretmenlerin Eğitim Programlarında Yer Verdikleri Sanat Çalışmalarına İlişkin Görüşleri

TEMA 2 Eğitim programınızda hangi sanat çalışmalarına yer verirsiniz?								
Alt Temalar	Kesme-yapıştırma	Serbest resim	Atık malzeme çalışması	Oyun hamuru	Boyama (Sınırlı boyama)	Parmak boyası	Üç boyutlu çalışma	Baskı çalışması
f	23	3	6	5	13	4	3	3

Tablo 2'ye göre; öğretmenlerin derslerde yer verdikleri sanat çalışmalarına bakarsak (bir öğretmen birden fazla cevap vermiştir); öğretmenlerin tamamı kesme-yapıştırma çalışmalarına yer verirken, 13 öğretmen boyama çalışmalarına (özellikle sınırlı alan boyama), 5 öğretmen hamur çalışmalarına, 4 öğretmen atık malzeme çalışmalarına, 4 öğretmen parmak boyası çalışmalarına, 3 öğretmen serbest boyama çalışmalarına, 3 öğretmen üç boyutlu çalışmalara, 3 öğretmen ise çeşitli baskı çalışmalarına yer vermektedir. Buna göre en fazla kesme-yapıştırma (kolaj) çalışmalarına, en az ise baskı çalışmaları, üç boyutlu çalışmalar ve serbest resim çalışmalarına yer verildiği görülmektedir.

Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmuştur.

"El-göz koordinasyonunu geliştirici, motor becerilerini geliştirici kolaj çalışmaları yaptırırım"

"Küçük yaş grubuyla çalıştığım için basit etkinliklere yer veriyorum. Parmak boyası, yırtma-yapıştırma, çeşitli baskılar uyguluyorum."

3-Öğretmenlerin uyguladıkları en yaratıcı sanat etkinliğine ilişkin bulgular

Araştırma kapsamındaki öğretmenlere "Uyguladığınız en yaratıcı sanat etkinliği sizce hangisidir?" sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 3 'de sunulmuştur.

Tablo 3. Öğretmenlerin Uyguladıkları En Yaratıcı Sanat Etkinliğine İlişkin Görüşleri

TEMA 3 Uyguladığınız en yaratıcı sanat etkinliği sizce hangisidir?						
Alt Temalar	Proje (grup) çalışmaları	Taş boyama	Serbest resim	kolaj	Atık malzeme çalışması	Hamur çalışmaları
f	6	1	9	3	8	1

Tablo 3'e göre; öğretmenler, serbest resim ve atık malzeme çalışmalarını en yaratıcı işler olarak görürken, proje çalışmalarını yaratıcı bulan 6 öğretmen yer almaktadır. 3 öğretmen kolaj çalışmalarını yaratıcı bulurken, 1'er öğretmen de hamur çalışmalarını ve taş boyama etkinliğini en yaratıcı işler olarak görmektedir. Buna göre; konu veya malzeme kısıtlaması olmadan çocukların serbest olarak yaptıkları resim çalışmalarının en yaratıcı çalışmalar olduğu düşünülmektedir.

Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmuştur.

"Çocukların toplu bir şekilde proje hazırladığı etkinlikler genelde en yaratıcı etkinlikler oluyor"

"Kaplumbağa Terbiyecisi'ni atık malzemelerle yaptığımız çalışma"

"Atık malzemelerle konu vermeden yapılan serbest çalışmalar"

"Serbest resim çalışmaları"

"Çocukların tamamen kendilerinin yaptığı çalışmalar. Tasarım atölyesinde yaptığımız 'evler projesi'. Herkes kendievini tasarladı."

"Tamamen çocuğun içinden geleni resmettiği çalışmalar."

4-Öğretmenlerin derslerde hazır boyama kitapları kullanmalarına ilişkin bulgular

Araştırma kapsamındaki öğretmenlere "Derslerinizde hazır boyama kitapları kullanıyor musunuz?" sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 4 'de sunulmuştur.

Tablo 4. Derslerde Hazır Boyama Kitapları Kullanmalarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

TEMA 4 Derslerinizde hazır boyama kitapları kullanıyor musunuz?

Alt Temalar	EVET	HAYIR
f	7	16

Tablo 4'e göre; öğretmenlerden 7'si derslerde hazır boyama kitabı veya hazır boyama kalıplarını kullandığını söylerken diğer öğretmenler hazır boyama kalıplarını kullanmadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmuştur:

"Kitap kullanmıyorum. Fotokopi şeklinde kullanıyorum"

"Güne başlama saatinde belki bir boyama sayfasını özgün olarak boyamalarını istiyorum".

5-Öğretmenlerin derslerde kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin bulgular

Araştırma kapsamındaki öğretmenlere "Sanat çalışmalarında hangi yöntem ve tekniği kullanıyorsunuz?" sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğretmenlerin Sanat Çalışmalarında Kullandıkları Yöntem ve Tekniklere İlişkin Görüşleri

TEMA 5 Sanat çalışmalarında hangi yöntem ve tekniği kullanıyorsunuz?						
Alt Temalar	Soru-cevap	Gösterip-yaptırma	Öğrenci merkezli	İşbirliğine dayalı	Anlatım	drama
f	6	15	5	3	5	1

Tablo 5'e göre; 15 öğretmen sanat çalışmalarında gösterip-yaptırma yöntemini kullanırken, 6 öğretmen soru-cevap, 5 öğretmen öğrenci merkezli öğretim yöntemini, 5 öğretmen anlatım yöntemini, 3 öğretmen işbirliğine dayalı öğretim yöntemini, 1 öğretmen ise drama yöntemini kullandıklarını belirtmiştir.

Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmuştur:

"Görselleri kullanarak,beraber uygulayarak yapıyoruz"

"Yeniliklere açığım. Gösterip yaptırma, soru- cevap vb. yöntemler kullanıyorum"

6-Öğretmenlerin Okul öncesi dönemde sanatsal etkinliklerini önemli bulup bulmadıklarına ilişkin bulgular

Araştırma kapsamındaki öğretmenlere "Okul öncesi dönemde sanatsal etkinliklerin önemli olduğunu düşünüyor musunuz? Neden? sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 6'te sunulmuştur.

Tablo 6. Öğretmenlerin Okul Öncesi Dönemde Sanatsal Etkinlikleri Önemli Bulup Bulmadıklarına İlişkin Görüşleri

TEMA 6 Okul öncesi dönemde sanatsal etkinliklerin önemli olduğunu düşünüyor musunuz?		
Alt Temalar	EVET	HAYIR
f	21	2

Tablo 6'ya göre; 21 öğretmen okul öncesi dönemde sanatsal etkinliklerin önemli olduğunu düşünürken, 2 öğretmen ise önemli olmadığını düşünmektedir.

Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmuştur:

"Evet çok önemli, özellikle düşünce ve yaratıcılık alanlarının gelişmesinde, dil yeteneğinin gelişmesinde, üretmek, ortaya ürün çıkartmak, yapılan işe saygı duyma konularında önemli".

"Evet. Çocuğun zihinsel ve dil becerilerine katkıda bulunduğundan önemli buluyorum".

"Evet. Sanat bir insanın hem yeteneği hem de kendini en iyi ifade şekillerinden biridir".

"Evet. Çocuklar severek yapıyorlar. Dolayısıyla duygusal olarak rahatlıyorlar. Yaratıcılıklarını kullanacak, geliştirecek fırsat buluyorlar. Kendilerini ifade etme şansı buluyorlar. Bir ürün oluşturmanın sevincini yaşıyorlar".

"Evet. Çocukların küçük kas gelişimi ve sosyal-duygusal yönlerine destek olduğunu düşünüyorum. Kendini farklı şekillerde ifade etmesi, duygularını aktarması yönünden önemli görüyorum".

"Evet. Önemli olduğunu düşünüyorum. Çünkü 'Sanatsız kalmış bir milletin hayat damarlarından biri kopmuş demektir' cümlesi bana yol gösteriyor. Özellikle kendi sanatlarımızı öğretmeliyiz ve geliştirmeliyiz. Sanat etkinlikleri çocukların bakış açılarını geliştirir".

"Hayır. Genel olarak sanat etkinliklerinin çok yaratıcı çalışmalar olduğunu düşünmüyorum. Karşıyım".

"Hayır. Çocukların yaratıcılıklarını kalıplara sıkıştırıldığını düşünüyorum".

7-Öğretmenlerin lisans eğitimleri süresince sanat eğitimi dersleri alıp almadıklarına ilişkin bulgular.

Araştırma kapsamındaki öğretmenlere *Lisans eğitiminiz süresince sanat eğitimi dersleri aldınız mı?* sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Lisans Eğitimleri Süresince Sanat Eğitimi Dersleri Alıp Almadıklarına İlişkin Öğretmen Görüşleri

TEMA 7 Lisans eğitiminiz süresince sanat eğitimi dersleri aldınız mı?		
Alt Temalar	EVET	HAYIR
f	17	6

Tablo 7'ye göre, 6 öğretmen dışında diğer öğretmenlerin tamamı lisans eğitimi süreçlerinde sanat eğitimi dersi almıştır.

Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmuştur:

"Hayır. Okul öncesi dönemdeki çocuklar için yapılabilecekler noktasında eksik kaldığımı düşünüyorum. Çeşitlilik konusunda geliştirici olabilirdi".

"Hayır almadık. Ama geniş ve kapsamlı olarak böyle bir eğitim verilirse eğitim alanında bize rahatlık sağlar diye düşünüyorum".

8. Lisans eğitiminiz süresince aldığınız sanat eğitimi derslerin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?

Araştırma kapsamındaki öğretmenlere *Lisans eğitiminiz süresince aldığınız sanat eğitimi derslerin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?* sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerin bu soruya verdiği cevaplar gruplanıp alt temalar oluşturularak Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Lisans Eğitimi Süresince Alınan Sanat Eğitimi Derslerin Yeterli Olup Olmadığına İlişkin Öğretmen Görüşleri

TEMA 8 Lisans eğitiminiz süresince aldığınız sanat eğitimi derslerin yeterli olduğuna inanıyor musunuz?		
Alt Temalar	EVET	HAYIR
f	7	10

Tablo 8'e göre; lisans eğitimleri süresince aldıkları sanat eğitimi derslerini yetersiz bulan öğretmen sayısı 9, yeterli bulan öğretmen sayısı ise 7'dir.

Öğretmenlerin bu konudaki görüşlerinden kesitler aşağıda sunulmuştur:

"Evet.Yeterli olduğuna inanıyorum".

"Evet. Başlangıç aşaması için yeterli".

"Evet. Bütün eğitimleri teorik olarak aldık. Pratik uygulamayı da öğrencilerimizle uyguladık".

"Evet. Yeterli sayılır".

"Hayır. Sanat eğitimi ders süresinin yetersiz olması ve sanat eğitimi dersini veren alanlarında uzman olmamasından dolayı".

"Hayır. Yeterli derecede aldığımı inanmıyorum.Branş öğretmenlerinin eksikliği, yan dallardan gelen öğretmenlerin anlatımıyla da yeterli bilgi sahibi olamadığımızı düşünüyorum. Özellikle de pratik alanda".

"Hayır. Bizim dönemimizde okul öncesine önem veren kimse yoktu. Kendi kendimizi geliştirdik. Çalıştığım okullardaki öğretmenlerden fikir aldım ve çok kitap okudum".

"Hayır. Çok yeterli değildi.Dersin süresi de , işlenen konuların çeşitliliği de yeterli değildi".

"Hayır. Ders aldık ama yetersiz buluyorum".

6. SONUÇ ve ÖNERİLER

1-Öğretmenlerin eğitim programlarında sanat çalışmalarına yer verme sıklığına ilişkin olarak; 5 öğretmen sanat çalışmalarına haftada iki veya üç gün yer verdiğini, 18 öğretmen ise her

gün yer verdiğini belirtmiştir. Buna göre öğretmenlerin derslerinde sanat çalışmalarına sıklıkla yer verdiği anlaşılmaktadır.

2- Öğretmenlerin eğitim programlarında yer verdikleri sanat çalışmalarına ilişkin olarak; (*Bir öğretmen birden fazla cevap vermiştir*) öğretmenlerin tamamı kes-yapıştır etkinliklerine yer verirken, özellikle sınırlı alan boyama olarak adlandırılan fotokopi veya teksir sayfalarını kullanan öğretmen sayısı 13'tür. 5 öğretmen hamur çalışmalarına, 4 öğretmen atık malzeme çalışmalarına, 4 öğretmen parmak boyası çalışmalarına, 3 öğretmen serbest boyama çalışmalarına, 3 öğretmen üç boyutlu çalışmalara, 3 öğretmen ise çeşitli baskı çalışmalarına yer verdiklerini belirtmiştir.

Dolayısıyla en fazla kesme-yapıştırma (kolaj) çalışmalarına, fotokopi veya teksir sayfalarını boyama etkinliklerine yer verilirken, en az ise baskı çalışmaları, üç boyutlu çalışmalar ve serbest resim çalışmalarına yer verildiği görülmektedir.

Kes-yapıştır, fotokopi veya teksir sayfalarını boyama etkinlikleri ince motor kontrolü, el-göz koordinasyonu açısından önemli olsa da, sürekli bu etkinliklerin yaptırılmasının çocuğun sanatsal anlamda yaratma cesaretini kırabileceği söylenebilir.

Fox ve Schirrmacher (2018:194)'e göre de bu etkinlikler yaratıcı sanat gibi görünen etkinliklerdir. Bu etkinlikler üç kriteri paylaşırlar: öğretmenin katkı ve yönlendirmesine karar verme, yüksek derecede yapılandırma ve belirlenmiş bir ürün.

Cherry ve Nielsen (1999'dan aktaran Fox ve Schirrmacher 2018:196), çocuklarla çalışırken model ve şekil kullanımında sakınılması gerektiğini belirtir. Eğer sanat yaratıcı ifade ve estetik değerlerin gelişimi için bir araç olarak kullanılacak ise, çocukların öğretmen tarafından oluşturulan model ve şekli takip etmek zorunda bırakılmadan, sanat materyallerini kendi istedikleri şekilde kullanmalarının sağlanması gerektiğine inanır.

Sanat gibi gözükken sahte sanat çalışmalarına alternatif olarak; çocuk merkezli, açık uçlu etkinlikler tercih edilmelidir. Örneğin çocukların istediklerini çizip boyayabildikleri serbest resim çalışmaları, parmak boyası çalışması, özgün kolajlar, taş boyamalar, atık malzemelerle kendi projelerini oluşturmaları daha yaratıcı etkinlikler olarak düşünülebilir.

3-Öğretmenlerin uyguladıkları en yaratıcı sanat etkinliğine ilişkin olarak; öğretmenler, konu veya malzeme kısıtlaması olmadan çocukların serbest olarak yaptıkları resim çalışmalarının en yaratıcı çalışmalar olduğunu düşünmelerine rağmen, derslerinde bu çalışmalara çok az yer verdiklerini belirtmişlerdir. Bu açıdan bakıldığında öğretmenlerin çocukları yaratıcı buldukları etkinliklere yönlendirmesi beklenmektedir. Öğretmenler çocuklara kontrollü ve serbest hareket edebilecek etkinlikler yapabilme fırsatları tanımalıdır.

4-Öğretmenlerin derslerde hazır boyama kitapları kullanmalarına ilişkin olarak; öğretmenlerin çoğu hazır boyama kitaplarını kullanmadıklarını belirtmiştir. Fakat fotokopi çizimler kullandıklarını belirten öğretmenler de vardır.

Hazır boyama kitapları kullanma, çocuğun yaratıcı ifade becerilerini ortadan kaldırmayacağı gibi bireysel farklılıkları keşfetme olanağını da yok edebilmektedir.

"Boyama kitaplarında yer alan düzgün şekiller küçük çocukların kendi yaratıcılıklarını sorgulamalarına yol açar. Daha da ötesi kendilerine anlamlı gelen sanat çalışmaları yapmayı bırakırlar...Belki de bu yüzden bazı çocuklara istediğinizi çizebilirsin dediğimizde hiçbir şey yapamamaktadır.Onlar boyama kitaplarına aşırı bağımlı hale gelmiş ve kendiliğinden hiçbir şey yapamaz olmuşlardır" (Fox ve Schirrmacher 2018: 196).

5- Öğretmenlerin sanat çalışmalarında kullandıkları yöntem ve tekniklere ilişkin olarak; öğretmenlerin çoğunun sanat çalışmalarında gösterip-yaptırma yöntemini kullandıkları görülmektedir. Öğretmenin yapmış olduğu modelin adım adım kopyasının yapılması, çocukları kalıplara bağımlı hale getirmekte ve özgün işler ortaya koymasını engelleyebilmektedir. Öğretmenin yaptıracağı sanat etkinliğini doğrudan göstermek yerine; etkinliğin malzemelerini ve aşamalarını söylemesi, etkinlikte daha pasif bir rol alması, çocukları göstereceği model çalışmayla sınırlandırmaması ve ortaya çıkacak üründen çok, çocukların o etkinliği yaparken

kazanacakları deneyimi önemsemesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Ayrıca öğretmenin kullandığı yöntem ve teknikler yaptıracağı sanat çalışmasına uygun olarak çeşitlendirilebilir.

6-Öğretmenlerin okul öncesi dönemde sanatsal etkinlikleri önemli bulup bulmadıklarına ilişkin olarak; 2 öğretmen dışında bütün öğretmenler bu dönemde sanat etkinliklerini önemli buldukları görülmektedir. Sanat etkinliklerini yaratıcı bulmayan ve çocukları kalıplara sıkıştırdığını belirten iki öğretmenin ise, sanatsal etkinliklerin ne olduğunu, kapsam ve amaçlarının neler olabileceği hakkında yeterince bilgi sahibi olmadıkları düşünülebilir.

Sanat eğitimi uygulamaları özellikle okul öncesi dönemde bireye; sanatın görsel dilini öğrenme, sanat zevkinin oluşumu, ruh sağlığının korunması, özgün düşünme yeteneği, sözel dile alternatif farklı bir iletişim yolunu kullanabilme, bedensel gelişimin güçlenmesi, zihinsel gelişimin hızlanması, faydalı bir oyun alanı, hayal gücünün gelişmesi, kültürün inşa edilmesi ve özgüvenin oluşumu gibi birçok değer kazandırabilir (Ayaydın, 2010: 198).

7- Öğretmenlerin lisans eğitimleri süresince sanat eğitimi dersleri alıp almadıklarına ilişkin olarak; öğretmenlerin çoğu lisans eğitimleri süresince sanat eğitimi derslerini aldıkları görülmektedir.

8- Öğretmenlerin lisans eğitimi süresince alınan sanat eğitimi derslerinin yeterli bulup bulmadıklarına ilişkin olarak; öğretmenlerin çoğu lisans eğitimleri süresince sanat eğitimi dersleri almış fakat bu dersleri yeterli bulmamaktadırlar. Bu nedenle kendilerini sanat çalışmalarında yetkin görmemektedirler. Ders sürelerinin yetersiz olması, dersi veren öğretim elemanlarının alan dışı olması, ders konularının yeterli bulunmaması öğretmenlerin bu dersleri yetersiz bulma nedenleri arasında sayılabilir.

Bu nedenle okul öncesi öğretmenliği lisans programlarında ve liselerin çocuk gelişimi bölümlerinde yer alan sanat eğitimi ders içeriklerinin gözden geçirilip, ders sürelerinin arttırılıp, dersi veren öğretim elemanının sanat eğitimi alanından olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

7. KAYNAKLAR

- Artut, K. (2013). Sanat Eğitimi, Kuramları ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Artut, K. (2017). Okul Öncesinde Resim Eğitimi, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ayaydın, A. (2010) Okul Öncesi Dönemde Görsel Sanatlar Eğitiminin Bireye Kazandırdığı Değerler, *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1):187-200.
- Bredenkamp, S. (1993). Reflections on Reggio Emilia, *Young Children*, 49, p:3-17'den aktaran, Fox, J. E. ve Schirrmacher, R. (2018). Bütüncül Erken Çocukluk Sanat Programı, *Çocuklarda Sanat Ve Yaratıcılığın Gelişimi*, (Çev: G. Duman), (Çeviri editörleri: N.Aral, G. Duman), Nobel Yayıncılık. Ankara.
- Büyükişleyen, M. Z. (1975). Sanat ve İş Eğitimi Metodu, Ankara; s.15'den aktaran, Cengiz, K.C. (2001). 5-6 Yaş Grubu Okul Öncesi Kurumsallaşmış Çocuklarda Hazır Materyallerden Bakarak Çizme ve Spontane Çizme Uygulamalarının Çizgi Becerileri Gelişimi Açısından Karşılaştırılması, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Cengiz, K.C. (2001). 5-6 Yaş Grubu Okul Öncesi Kurumsallaşmış Çocuklarda Hazır Materyallerden Bakarak Çizme ve Spontane Çizme Uygulamalarının Çizgi Becerileri Gelişimi Açısından Karşılaştırılması. *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Kocatepe Üniversitesi, Afyon.
- Cherry, C. ve Nielsen, D. M. (Ed.) (1999). *Creative Art for The Developing Child*. New York: McGraw-Hill'den aktaran, Fox, J. E. ve Schirrmacher, R. (2018), *Bütüncül Erken Çocukluk Sanat Programı, Çocuklarda Sanat Ve Yaratıcılığın Gelişimi*, (Çev: G. Duman), (Çeviri editörü: N.Aral, G. Duman), Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Çepni, S. (2010). *Araştırma ve Proje Çalışmalarına Giriş*. Trabzon: Tused
- Davies, J. (1997). The "U" and The Wheel of "C", *Child Development in Art* Ed: Anna M. Kindler NAEA Publication s: 45'den aktaran, Kırıçoğlu, O. T. (2014), *Sanat Bir Serüven*, Pegem Akademi, Ankara.
- Dılmaç, O. (2018). *Çocuk Sanatının Tarihi*, Ankara: Pegem Akademi.

- Feeney, S.ve Moravcik, E. (1987), A Thing of Beauty: Aesthetic Development in Young Children. *Young Children*, September; 7-15'den aktaran, Ulutaş, İ. ve Ersoy Ö. (2004). *Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 12 (1).
- Fox, J. E. ve Schirrmacher, R. (2018). *Bütüncül Erken Çocukluk Sanat Programı, Çocuklarda Sanat Ve Yaratıcılığın Gelişimi*, (Çev: İ. Ulutaş), (Çeviri editörü: N. Aral, G. Duman), Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Fox, J. E. ve Schirrmacher, R. (2018). *Çocuk Merkezli Sanata Karşı Öğretmen Merkezli Projeler, Çocuklarda Sanat Ve Yaratıcılığın Gelişimi*, (Çev: G. Duman), (Çeviri editörü: N. Aral, G. Duman) Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Goodenough, L.F. (1954). *Measurement of Intelligence by Drawing*. New York. Harcourt, Brace and World, Inc.'den aktaran, Kırıçoğlu, O. T. (2005), *Sanatta Eğitim*, Pegem Akademi, Ankara.
- Karaca, G. (2011). 5-8 Yaş Aralığındaki Çocuklarda Stereotip (Klişe Resim) Kullanımı, *Mehmetakif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4): 86-83.
- Kırıçoğlu, O. T. (2014). *Sanat Bir Serüven*. Ankara: Pegem Akademi.
- Lowenfeld, V. (1982). *Creative and mental growth*. United States, Amerika: Macmillan Publishing Company'den aktaran, Karaca, G. (2011), 5-8 Yaş Aralığındaki Çocuklarda Stereotip (Klişe Resim) Kullanımı, *Mehmetakif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4): 86-83.
- Miller, R. (1996). *The Developmentally Appropriate Inclusive Classroom in Early Education*, Delmar publishers, U.S.A. page;117-140'den aktaran, Ulutaş, İ. ve Ersoy Ö. (2004), *Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 12 (1).
- Moyer, J. (1990). *Whose Creation Is It, Anyway?* *Childhood Education*, 66, p 130-131'den aktaran, Fox, J. E. ve Schirrmacher, R. (2018). *Çocuk Merkezli Sanata Karşı Öğretmen Merkezli Projeler, Çocuklarda Sanat Ve Yaratıcılığın Gelişimi*. (Çev: G. Duman), (Çeviri editörü: N. Aral, G. Duman), Nobel Yayıncılık, Ankara.
- Ulutaş, İ. ve Ersoy Ö. (2004). *Okul Öncesi Dönemde Sanat Eğitimi*, Kastamonu Eğitim Dergisi, 12 (1).
- Ulutaş İ. ve Demiriz, S. (2015). *Okul Öncesinde Görsel Sanat Eğitiminin Önemi ve Görsel Sanat Eğitimi Programı Özellikleri*. Edt: İlkay Ulutaş, Ankara: Hedef Yayıncılık.
- Sedlak, R. A. ve Sedlak, D. M. (1985). *Teaching the Uducable Mentally Retarded*. Albany: State University of New York Pres.
- Shabbar, N. (2001). *Çocuklar için Müze Eğitimi*, Kent, Toplum, Müze, Deneyimler Katkıları. (Ed. Burçak Madran) İstanbul: Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı. s. 71.
- Yavuzer, H. (2017). *Resimleriyle Çocuk*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yeşilyaprak, B. (2002). *Gelişim Ve Öğrenme Psikolojisi*, Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

8. EXTENDED ABSTRACT

The preschool education period, which forms the basis of a healthy society and when personality begins to form, prepares a comprehensive educational environment that will support the physical, cognitive, emotional, social, and cultural development of children. One of the fields that have a significant contribution to the multidimensional development of the child in the preschool period is art activities. Preschool art activities create productive environments where children can express themselves, understand the world, meet their spiritual needs, and discover themselves. Preschool art activities are creative activities that support social, psychomotor, emotional, mental, physical and all kinds of development of children while entertaining them.

Art activities are a significant means of expression for curious preschool children who are open to external factors, allowing them to express themselves.

When art education is planned and applied appropriately in the preschool period, great potential emerges for developing children's creativity. Art activities can take on saving roles

for children who cannot express their feelings in words or fail in other areas. These activities, which give clues to the teacher about getting to know children, contribute to the development of hand-eye coordination as well as developing children's imaginary worlds. In addition, with the preparation of effective artistic environments, skills such as cooperation, effective speaking, listening, showing respect for someone else's work, and empathizing can also be developed.

In the preschool period, which is the first time when the child meets education, preschool teachers have important duties in gaining positive behaviors through art activities and preparing productive environments. The role of the preschool teacher during the preparation of these settings is significant. Teachers' being aware, planned and scheduled in their classes is important.

The importance of the art education in preschool is primarily dealt with in this research and the points of view of the preschool teachers about visual art activities are tried to be determined. The research were carried out by following the qualitative research techniques.

23 preschool teachers who work in Malatya have taken part in this research in the 2019-2020 education year. Half structured interviews have been made with the teachers. The data which was derived from the interviews have been interpreted via qualitative data analysis.

It has come out according to the research data that most of the teachers have taken art education lectures during their undergraduate education but they do not think that those lectures are enough, they find artistic activities important during the preschool period and they carry out art work in their classes very often, though most of them state that they do not use painting books; they mostly carry out cut-paste (collage) activities or painting the photocopy pages or manifold paper activities, they think the painting activities which the children make freely without subject or material limit are the most creative work and that it has been seen that they frequently use the show-make method in art work.

As a result of the research, the following suggestions were made:

Although the activities of cut and paste and coloring copies or manifold papers are important in terms of fine motor control and hand-eye coordination, they are activities that lack artistic and creative aspects. Using prepared coloring books may eliminate the child's creative expression skills and the opportunity to discover individual differences. As an alternative to false art activities that look like art, child-centered, open-ended activities should be preferred. For example, unlimited painting activities through which children can draw and paint what they want, finger paint activities, unique collages, stone painting, creating their own projects with waste materials can be considered as more creative activities.

Alternative activities should be prepared instead of false art activities that look like art. It should be paid attention to these kinds of activities to be activities that can attract the attention of children and through which diversity in the art can be noticed within the framework of time and planning.

Teachers should give children opportunities to perform activities through which they can act controlled and free and the method and techniques used by the teacher should be diversified in accordance with the art activity that he/she will use.

The content of art education courses in early childhood education undergraduate programs and in the child development departments of high schools should be reviewed, the duration of the courses should be increased, and it should be considered that the instructor of the course is from the art education department.